

Rozhovor s Ondřejem Švecem: přijďte se podívat na *Noc filosofie* (16.–17. června 2016)!

Ondřej Švec v roce 1995 odmaturoval na Carnotově lyceu a poté začal studovat filozofii a francouzskou filologii na Filozofické fakultě UK v Praze. Doktorské studium absolvoval pod dvojitým vedením na FF UK a École Normale Supérieure v Lyonu a zaměřoval se při něm na výzkum Descartových Vášní duše. Od roku 2012 pracuje jako odborný asistent na Ústavu filosofie a religionistiky na FF UK v Praze a má za sebou řadu publikací a přednášek na významných zahraničních univerzitách.

Mimo nahrávání Ondřej skromně dodává, že nechce znít sebestředně, ale bez Carnotu by se rozhodně nedostal tam, kde je dnes.

Vzpomínáš na svá studia na Carnotu často?

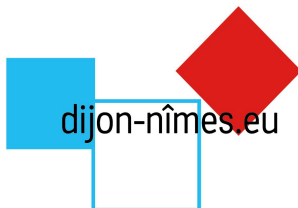
Bezpochyby. S carnoťáky mé generace několikrát za rok chodíme na pivo, kde vytahujeme pořád dokola ty stejné historky, asi jako váleční veteráni. Minulý týden se nás sešlo asi deset. A i když to není tak divoké jako dřív a místo plánů na proměnu světa spíše lamentujeme nad zavalením pracovními úkoly, seznam nemocí a prášků našťestí pořád ještě nefiguruje mezi leitmotivy těchto srazů.

A vzpomínáš v dobrém, nebo ve zlém?

Je v tom samozřejmě obojí. Režim na internátu v leccěms připomínal kasárna či polepšovnu: kodifikace času, prostoru, pohybu; tabulky prezencí a absencí; nepřetržité, soustavné dozorcování a donucování; dohledatelnost kohokoli z nás v kterémkoli okamžiku. Od 20.00 do 21.00 bylo na pokojích zakázáno mluvit, muselo se studovat, dozorce vcházel bez klepání. Od 22.30 už jsme museli mít na pokojích zhasnuto a být zticha. Rozhodně jsme nebyli tak volní, jak jsem se před příjezdem naivně domníval. Hned první víkend jsme například s Ivošem Tokarem vyrazili stopem do Paříže a v Dijonu po nás vyhlásili pátrání. Na druhé straně je třeba dodat, že mé nadšení z výuky literatury a filozofie na Carnotu bylo přímo úměrné mému předchozímu znechucení z nekonečných historických přehledů a výčtů, které jsem ještě jako student Slovanského gymnázia v Olomouci musel memorovat v hodinách českého jazyka a literatury.

Máš z Carnotu nějaký silný zážitek?

Krom legendární návštěvy Erika Lukavského, která skončila nudistickou koupelí ve fontáně uprostřed Jardin Darcy, jsme se jednou rozhodli, že kvůli narušení rutiny přespíme ve spacáku na venkovních ochozech. Den na to vyšel přísný zákaz spát na venkovních ochozech. Tak jsme se pro tentokrát vypravili přenocovat na hřiště. To už ale administrace byla chytřejší a zakázala nám spát kdekoli jinde než ve vlastní posteli.

Mezi carnoťáky se ti říká Evek, jak jsi k tomu přišel?

Když krátce po mém prvním příjezdu v dijonském plátku *Le Bien Public* zveřejnili výsledky 10km běhu s názvem *Marathon de la Moutarde* a ve výsledkové listině přitom zkomolili mé příjmení na Evec, tak mi tahle biskupská přezdívka – v různých transkripcích – už navždy zůstala.

Než jsi odešel na Carnot, měl jsi jasnou představu o tom, čím bys chtěl být?

Naprosto jasnou! Chtěl jsem řídit nějakou velkou, nadnárodní firmu a vydělávat těžký prachy na dovednostech a kontaktech získaných ve Francii. Na Carnotu mě ale uchvátil Kafka, Camus, Dostojevský a další podobní myslitelé absurdity pro střední školy. Sen po těžkých penězích ztratil na závažnosti a jako jediné, co té absurditě mohlo dát smysl, mi přišla filozofie. Že se jí dodnes věnuju, tak můžete klidně chápat jako doklad toho, že jsem ze svého pubescentního vzdoru ještě nevyrostl.

Když teď učíš filozofii, čerpáš z toho, jak ses ji učil na Carnotu?

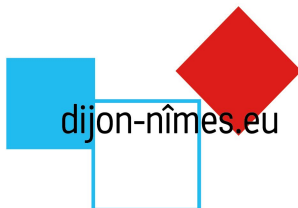
To by samozřejmě nebylo na vysokoškolské úrovni úplně vhodné a přijatelné, ale občas něco z hluboko zasunutých dijonských vzpomínek použiju v přednáškách popularizačního rázu. Skoro se to stydím přiznat, ale když mi onehdy chyběl příklad pro vysvětlení Kantovy teze o mravní nezaujatosti estetického soudu, sáhl jsem k egyptským pyramidám a Versailles, na nichž nám Kantovu estetiku ilustroval už v terminálu profesor Perraudin.

Co tě na filozofii tolik fascinuje?

Při zpětném pohledu do dějin myšlení ona nesamozřejmost gest či přesunů těžiště, jimiž filozofové jako Descartes nebo Spinoza proměnili naše sebepochopení. A co se týče dneška, ta báječná situace někoho, kdo se po vhodném osvojení konceptuálních nástrojů převzatých z filozofické tradice může podílet na kritice jistého dogmatismu spojeného s touto naší tradicí. A má-li Nietzsche pravdu v tom, že filozofie je bojem proti hlouposti, tak já jsem si tohle poněkud agresivní prohlášení vyložil pro sebe jako nekonečný úkol překonávání hlouposti ve mně.

Jak pokračovala tvá studia po Carnotu? Studoval jsi ještě někdy v zahraničí?

Já chtěl po letech strávených v převážně buržoazním Dijonu co nejdřív do Prahy, tehdy ještě volnomyšlenkářské, hudebně, hospodsky i teatrálně lákavé. Tohle uchvácení Prahou mi vydrželo zhruba pět let, než jsem se znovu rozutíkal na studia v Miláně, Paříži a Lyonu, odkud mám nakonec i doktorát.

Vedle své mateřštiny mluvíš ještě francouzsky, anglicky a italsky, publikuješ v češtině, francouzštině, italštině a angličtině. Filozofuješ ve všech jazycích stejně, nebo je pro tebe jednodušší vést určité úvahy v konkrétním jazyce?

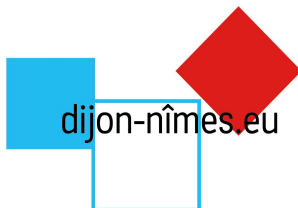
V oblastech, kde mám nejvíc načteno francouzsky (jako např. historická epistemologie, fenomenologie emocí a další), je pro mě snadnější zformulovat myšlenky bezprostředně ve francouzských pojmech. Jinak mi pořád ještě čeština dává větší volnost a dovoluje mi snáze opouštět těžkopádnou a repetitivní suchost filozofické francouzštiny. Znáš to: *x consiste à y; y revient à w; w ne se réduit pas à z*, a takhle pořád dokola. Zkušenost překladu vlastního textu navíc někdy pomáhá k rozpoznání pasáží, kde jsem se nechal vést hotovými frázemi, přirozenou leností vlastního myšlení, nebo jsem některou nekonzistenci své argumentace překryl dostatečně vágním termínem. V tomhle ohledu je zcela nemilosrdná moje manželka Chiara, která dohlíží na mé překlady z francouzštiny do italštiny a neodpustí mi jedinou floskuli, nevyjasněnost či nenávaznost.

Tvé jméno se nyní objevuje v souvislosti s chystanou *Nocí filosofie* (16.–17. června), která se poprvé konala v roce 2010 ve Francii. Je to náhoda, že francouzský „produkt“ putuje do Česka a ty se toho účastníš, nebo zatím všim máš prsty? Jaká přesně je tvá role v tomto projektu?

Iniciativa uspořádat v Praze *Noc filosofie* nevzešla ode mě, ale od nové a obdivuhodně činorodé ředitelky CEFRESu Clary Royer. Ta kromě mě oslovila také Anne Gléonec, francouzskou filozofku dlouho žijící v Praze, zda bychom jí nepomohli uspořádat první středoevropský ročník *Noci filosofie*, která si klade za cíl otevřít filozofii širší veřejnosti a na níž vystoupí na 60 filozofů zejména z Francie a zemí Visegrádu, ale i z Itálie a Belgie. A jelikož je do organizace této velké události, na níž chceme přilákat alespoň 3 000 návštěvníků, zapojena kromě CEFRESu také Univerzita Karlova, Akademie věd, Národní galerie, Francouzský institut a další partneři Visegrádu, celá příprava vyžaduje intenzivní a téměř rok trvající koordinaci, kterou pod vedením Clary spolu s Anne zajišťujeme.

O čem *Noc filosofie* bude? Je ti to téma blízké?

Co nejširší publikum chceme zaujmout přednáškami, diskusemi a komentáři k filmům a výtvarným dílům, které se zabývají problémy současné politiky, podílem vědotechniky na vytváření nových podob moci, stejně jako vlivy obrazů, výtvarných i jazykových, na vytváření identit. Proto jsme pro tento první ročník *Noci filosofie* v Praze zvolili téma „Obrazy, věda a politika“, o němž se dočtete více na stránkách: <https://nocfilo.hypotheses.org/>.

Proč zrovna NOC?

Chtěli jsme využít propojení obrazu filozofů jako nočních tvorů s nespavostí motivovanou promyšlením těžkých otázek k nalákání publika, které by chtělo spolu s výraznými osobnostmi současné filozofie opustit každodenní shon a využít toho, že urgentní úkoly všedního dne jsou již za námi, a nastal tedy čas konceptuálně přísně uchopit naše současné postavení ve světě. Pro mě osobně navíc zahájení dlouhé Noci filozofie ve večerních hodinách souzní s Hegelovým výrokiem, podle nějž až s počínajícím soumrakem Minervina sova zahajuje svůj let.

Může na Noc filozofie zavítat i někdo, kdo filozofii (i přes ohromné úsilí vynaložené na lyceu) vůbec nerozumí? :-)

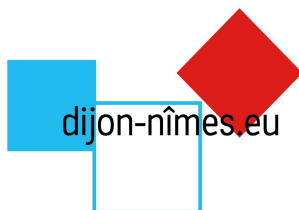
Rozhodně! Všichni zvaní hosté dostali za úkol představit své úvahy posluchačsky vstřícným a vděčným způsobem. Také je třeba říci, že to není žádná typická konference s přednáškami vyčerpávajícími trpělivost posluchačů, ale velká část programu sestává buďto z diskusí mezi jednotlivými hosty a publikem, nebo z mini-přednášek, na nichž mají zvaní filozofové prezentovat svá stanoviska a argumenty na jejich podporu v pouhých 20 minutách, což je rukavice, kterou jsme jako organizátoři našim rétoricky zdatným hostům hodili.

Budete mít na Noci filozofie nějaké hvězdy, jejichž vystoupení bys rád doporučil?

Famózní výkop *Noci filozofie* představuje hned úvodní rozprava předních politických myslitelů současnosti Étienna Balibara, Roberta Esposito a Tonni Negriho, která zahájí program na Filozofické fakultě. Pro ty, kdo by před debatou o současné (kosmo)politice, jejích nástrahách a alternativách dali přednost diskusí o moci obrazů, nabízíme v tutéž chvíli diskusi Mirka Petříčka a Miro Marcelliho s jejich polskými, maďarskými a francouzskými kolegy. S trochou zlomyslnosti možno říci, že během celé noci chceme návštěvníka postavit před těžkou volbu, kterou ze současně probíhajících diskusí, přednášek či komentovaných projekcí by si měl vybrat.

Máš v životě nějaký cíl, něco, čeho bys chtěl ještě dosáhnout?

V nejbližší perspektivě je to má dosud (francouzsky) rozepsaná kniha o *Pragmatickém obratu ve fenomenologii*, od které si slibuji rozvíření debaty mezi francouzskými filozofy o dalším směřování kontinentální filozofie, jejíž odtržení od anglosaské či analytické považuju za jedno velké a neopodstatněné nedorozumění. Z delšího časového hlediska je to pak trvalé hledání způsobu, jímž by bylo možné terminologicky hutnou filozofickou reflexi srozumitelně vyložit obecně vzdělaným lidem, aniž by to bylo na úkor přísnosti, kterou na sebe filozofická snaha o vyjasňování pojmů klade. Popularizační přednášky pro gymnázia, pořádání frankofonních letních škol, přesahy k umění či vstupy do současné reflexe o směřování Evropy přitom chápu jako dílčí kroky pro částečné naplnění takového cíle.

Kdyby se tě nějaký deváček váhající, zda si podat přihlášku ke studiu do sekci, zeptal, jestli má jako neplnoletý odjet na tři roky do Francie, co bys mu poradil?

Ať neváhá, protože jakékoli eventuální sebeomezení, které si od něj studium ve Francii vyžádá, bude mnohonásobně vykoupeno získáním nedocenitelné komparativní perspektivy, z níž pak bude moci dále nahlížet nejen školství, ale politiku, občanskou angažovanost, mezikulturní soužití i vlastní existenci.

Pandoo – vycházející hvězda hudebního showbyznysu na cestě nejen za svou první deskou!

Portrét Jana Hrubého, alias Pandoo jsme přinesli v minulém čísle. Od té doby se však v jeho životě stala jedna, vlastně dvě zásadní věci. Před pár dny vyhrál soutěž 1BANDPLAY2016 a tento triumf mu vynesl jedinečnou příležitost vystoupit na letošním ročníku festivalu Colours of Ostrava: <http://www.fullmoonzine.cz/novinky/vitezem-1bandplay2016-se-stal-pandoo>

Druhou zásadní událostí je, že Pandoo právě postoupil do finále hudební soutěže Startér Radia Wave a s dvěma dalšími finalisty bude do 19. června soutěžit o to, kdo dostane finanční podporu na natočení své první desky. Podpořit ho svým hlasem můžete zde: <http://www.rozhlas.cz/radiowave/starter/zprava/ve-finale-starteru-jsou-role-pandoo-a-overland-inn-hlasujte-pro-svoje-favorite--1619021>

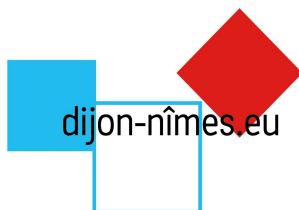
Držíme palce! :-)

Lydia a tým „Audispensable“ naslouchají neslyšícím a slaví úspěch

<https://www.facebook.com/audispensable/?fref=ts>

<http://t-jack.fr/>

Lydia Smitková prošla dijonskou sekci se zaměřením SI (sciences d'ingénieur) v letech 2008–2011. Po maturitě zůstala na Carnotu v classes prépas a následně odešla studovat bioinženýrství na univerzitu Polytech do Grenoble, kde stále ještě pobývá a studuje. Před několika měsíci byl školní projekt, v němž se angažuje a jehož cílem je zlepšení kvality života lidí s handicapem, vybrán do mezinárodní soutěže pořádané společností Sogeti, velkým podnikem na poli informačních technologií. A soutěž 26. 5. 2016 vyhrál! Týmu „Audispensable“ se totiž podařilo zkonstruovat zařízení, které umožňuje hluchým a nedoslýchavým s naslouchátkem nebo kochleárním implantátem poslouchat multimediální obsah prostřednictvím jediného konektoru Jack a technologie již zahrnuté ve většině sluchadlech. Díky ocenění se jim dostane potřebných

finančních prostředků pro zdokonalení zařízení, jeho výrobu ve velkém i uvedení na trh.

Gratulujeme! :-)

Pozvánka na premiéru nového spotu o sekcích

Srdečně vás zveme 17. 6. od 19.30 do Francouzského institutu v Praze na slavnostní uvedení nově vzniklého filmu o českých sekcích. Pozvaní jsou i nově přijatí studenti do sekcí. Rádi vás uvidíme. Napište nám, prosím, na dijon-nimes@email.cz, jestli dorazíte.